

**Česká školní inspekce
Pražský inspektorát**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIA-1665/19-A

Název	Montessori základní škola Archa, z.s.
Sídlo	U Vápenné skály 1032, 147 00 Praha
E-mail	kancelar@zsarcha.cz
IČ	22756281
Identifikátor	691012385
Právní forma	Spolek
Zastupující	Mgr. Klára Müllerová
Zřizovatel	Montessori základní škola Archa, z.s.
Místo inspekční činnosti	Jeremenkova 1003/66, 147 00 Praha 4
Termín inspekční činnosti	5. 6. 2019 – 7. 6. 2019

Inspekční činnost byla zahájena předložením pověření k inspekční činnosti.

Předmět inspekční činnosti

Hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání poskytovaného základní školou podle § 174 odst. 2 písm. b) a c) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Inspekční činnost podle § 174 odst. 7 školského zákona.

Charakteristika

Montessori základní škola Archa, z.s. (dále „škola“) vykonává činnost základní školy a školní družiny. Škola poskytuje k termínu inspekční činnosti vzdělávání 110 žákům v 1. až 7. ročníku podle školní vzdělávacích programů „Montessori“ a „Montessori v projektech“ (dále „ŠVP“).

Škola vychází z principů montessori pedagogiky, respektuje individuální potřeby žáka, propojuje vzdělání s reálným světem a uplatňuje celostní přístup ke vzdělání. K prioritám školy patří individuální přístup k žákům a tzv. „připravené prostředí“, ve kterém si děti samostatně vybírají ze škály pomůcek a výukových materiálů. Převážně věkově smíšené skupiny třídního kolektivu nabízejí možnosti vzájemného obohacování žáků při výuce. Škola sídlí v pronajatých prostorách budovy základní školy.

Hodnocení podmínek vzdělávání

Ředitelka školy (dále „ředitelka“) má ve stanovené koncepci jasně formulované cíle rozvoje školy, které se převážně daří postupně naplňovat. V souladu s filozofií školy uplatňuje demokratický styl řízení založený na otevřené konstruktivní komunikaci se všemi aktéry vzdělávání. Informační systém fungující nejen na tradičních metodách, ale i na osobních kontaktech a pravidelné e-mailové komunikaci, je převážně funkční. Škola ale nezavedla běžné formy průběžného informování zákonných zástupců žáků o výsledcích vzdělávání. Pedagogičtí pracovníci se soustřeďují v užších vzdělávacích týmech, kde dochází k pravidelnému vyměňování zkušeností a dalšímu plánování výuky. Kontrolní a hospitační činnost je realizována ve spolupráci se zřizovatelem a externími subjekty. Uplatňované kontrolní a hodnotící mechanismy jsou však účinné pouze částečně. Ředitelka ve výstupech z hospitační činnosti poskytuje pedagogům potřebná doporučení z hlediska správného organizačního a pedagogického zajištění výuky, schází však důsledná systematická práce s jednotlivými pedagogy na sjednocování požadavků a kritérií hodnocení (vedení žákovských portfolií). Většina učitelů si v rámci vzájemných hospitací poskytuje efektivní zpětnou vazbu o účinnosti a kvalitě jejich výuky.

Personální podmínky umožňují realizaci vzdělávacích programů, vedení školy se ale nedaří zajistit plně kvalifikovaný pedagogický sbor. Odbornou kvalifikaci nesplňuje sedm z osmnácti pedagogických pracovníků. Nekvalifikovanost a malá pedagogická zkušenost se také v některých případech projevila v rozdílné kvalitě poskytovaného vzdělávání (nízká míra zapojení žáků do výuky, malá diferenciací vzdělávání žáků). Tito nekvalifikovaní vyučující jsou zaměstnáni jen na dobu nezbytně nutnou.

Plán dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků nemá škola dosud nastaven, pedagogové se průběžně vzdělávají zejména v souladu se zaměřením školy. Z hospitační činnosti inspekčního týmu je zřejmá odlišná úroveň metodické a didaktické propracovanosti výuky. S ohledem na toto zjištění by bylo vhodné zaměřit vzdělávací semináře především na kurzy Montessori pedagogiky a Kurz kritického myšlení u některých pedagogů na 2. stupni.

Prostorové podmínky umožňují naplňování ŠVP, ale nepodporují organizaci výuky podle principů Montessori pedagogiky (věkově smíšené třídy a skupiny žáků). Vedení školy efektivně využívá všechny dostupné pronajaté prostory, které jsou však umístěny ve dvou různých podlažích budovy základní školy, což negativně ovlivňuje plynulý chod výuky (zvýšený hluk, rozdílné plánování výuky) a komplikuje organizační zajištění (dohled nad žáky). Z důvodu nedostatečného počtu dalších prostor mimoškolní odpolední aktivity

probíhají ve třídách 1. stupně. Celkový objem finančních prostředků umožňuje plynulý chod organizace a plnění ŠVP. Dostatek vlastnoručně vyrobených i zakoupených Montessori pomůcek dovoluje plně realizovat výuku v souladu se zaměřením školy.

Průběžně rozvíjené partnerské vztahy přispívají ke zkvalitňování průběhu vzdělávání. Stěžejními partnery jsou zákonní zástupci žáků a výrazná je i spolupráce s ostatními Montessori školami a společností Montessori ČR. Pro rozvoj aktivního vztahu žáků k životnímu prostředí a rozvíjení zodpovědného občanství je významná i další spolupráce s ekologickými organizacemi. Partnerský přístup k žákům a možnost ovlivňovat některé aspekty vzdělávání prostřednictvím práce žakovského parlamentu se pozitivně odráží v celkovém klimatu školy.

Hodnocení průběhu vzdělávání

Společným znakem sledovaného vyučování ve třídách je přátelská, respektující atmosféra a vzájemná důvěra, vstřícná komunikace, empatický přístup pedagogů k žákům a vhodně připravené pracovní prostředí. Účinnosti výuky napomáhá i specifická organizace vzdělávání – sestavování třídních kolektivů tak, aby složení žáků bylo funkční a vyrovnané. Průběh vzdělávání ve škole převážně korespondoval s filozofií pedagogiky M. Montessori. Pedagogové většinou volili při vzdělávání vhodné metody a organizační formy výuky, které respektovaly potřeby žáků. Učitelé zařazovali účelně individualizovanou a diferencovanou práci (dva pedagogové ve třídě) v kombinaci s frontální výukou. Zvolené postupy práce dostatečně zohledňovaly zásady a cíle ŠVP. Převažovaly aktivizující metody se zaměřením na rozvíjení požadovaných kompetencí, především k učení, řešení problémů, sociálních a personálních. Názornost výuky byla vhodně podporována častým využíváním pomůcek, didaktická technika byla využita pouze ojediněle. Vyučující vytvářeli prostor pro vlastní vyjádření žáků a poskytovali jim dostatek času k práci. Nepředkládali hotová řešení nebo dílčí výsledky, ale poskytováním zpětné vazby jim dopomohli k vyřešení problémových úloh. Pedagogové průběžně žáky oceňovali za snahu i dílčí pokrok, povzbuzovali je k následné aktivitě. Přínosné bylo vedení žáků k uvědomování si mezipředmětových souvislostí a propojení teoretického učiva s praxí.

Klidný přístup pedagogů navodil podnětné pracovní klima. Tempo výuky bylo přiměřené schopnostem žáků, byly využívány individuální přestávky, ve vyučování však nebyly zařazovány společné relaxační a pohybové aktivity. V některých hodinách učitelé vhodně využili práci s chybou a žáky postupnými kroky vedly ke správnému postupu a splnění úkolu. Pedagogové využili závěrečné hodiny ke zhodnocení splnění cílů vzdělávání a kvality práce žáků, vedli žáky k sebereflexi a vrstevnickému hodnocení jako prostředku rozvoje osobnosti.

Na 2. stupni ZŠ je využití pedagogiky M. Montessori zatím méně efektivní. Žáci pracují samostatně v jednotlivých třídách a výuka většinou není vzájemně propojena, což vede k méně účinnému fungování vrstevnických vztahů a spolupráce dětí napříč jednotlivými ročníky. Ojediněle bylo zaznamenáno neefektivní využití studijního potenciálu části žáků (diferenciace učiva vzhledem k individuálním vzdělávacím potřebám), nevyužití konce tematického bloku ke shrnutí a vyhodnocení stanoveného vzdělávacího cíle. Stereotypně zvolená vyučovací metoda uplatněná nekvalifikovaným nebo méně zkušeným učitelem v některých hodinách vedla ke snižujícímu se zájmu žáků o probírané téma, nerovnoměrnému zapojení některých žáků do výuky a následně i k jejich nižší koncentraci.

K všestrannému rozvoji osobnosti žáků účinně přispívají pravidelné aktivity zařazované nad rámec výuky. Na dopolední vyučování navazovalo zájmové vzdělávání ve školní družině, které rovněž probíhalo v pozitivní atmosféře. Vzhledem k omezeným časovým možnostem

provozu (od 15. 00 do 17.00) a časovému rozvržení však žáci neměli dostatečný prostor pro odpočinek, spontánní aktivity a možnost volby řízených činností.

Hodnocení výsledků vzdělávání

Škola pro hodnocení výsledků vzdělávání žáků a jejich monitorování používá přiměřené nástroje v souladu s velikostí a profilací školy. Základem hodnocení výsledků vzdělávání žáků je průběžné sledování jejich verbálních, písemných a praktických výstupů, chování a komunikace. Podrobný monitoring výsledků vzdělávání každého žáka provádějí jednotliví pedagogové, informace o žácích (např. informace o ohrožení školní neúspěšností, informace o úrovni rozvoje klíčových kompetencí jednotlivých žáků) sdílejí ve společném elektronickém prostředí. Další výměna informací o výsledcích vzdělávání žáků probíhá na každotýdenních schůzkách všech pedagogů prvního i druhého stupně (sdílení postupů a přístupů využitelných při vzdělávání žáků). Ke zjištěním pedagogů jsou přijímána opatření (např. plán pedagogické podpory, doučování, informování zákonných zástupců). Jako další nástroj dokládající učební pokrok a výsledky vzdělávání žáků škola využívá portfolia. V části portfolií vedených žáky byla zjištěna nejednotnost požadavků na jejich zpracování. Dokladem úrovně výsledků vzdělávání žáků je i výborné umístění několika žáků v soutěži Matematický klokan v celostátním měřítku.

V souladu s orientací na montessoriovskou pedagogiku byla v aktuálním školním roce kázeňská opatření udělována prostřednictvím zpětné vazby, při provádění sebehodnocení, informováním rodičů žáků, oceňováním v rámci školy.

Zákonní zástupci jsou školou o výsledcích vzdělávání svých dětí informováni pravidelně čtyřikrát za školní rok (třídní schůzky každé pololetí a tripartity každé čtvrtletí). Dále mají možnost využít nabídky konzultací (kdykoli po domluvě s pedagogem), dne otevřených dveří (jednou za pololetí), nebo náhledu do výuky. Zákonní zástupci žáků jsou tak sice školou o výsledcích vzdělávání svých dětí informováni, četnost informací je ale nízká, v případě pouze mírného zhoršování prospěchu může nastat problém z prodlení korekce tohoto jevu v jeho počátku (např. úpravou domácí přípravy žáka, nabídkou konzultace, apod.). Písemnými výstupy hodnocení výsledků vzdělávání žáků jsou pouze vysvědčení. Na vysvědčení jsou žáci hodnoceni slovně, při přestupu na jinou školu nebo na žádost zákonného zástupce je slovní hodnocení převáděno na známky.

K adaptaci žáků na školní prostředí a k podpoře sounáležitosti jejich rodičů se školou přispívá rovněž pestrá nabídka volnočasových aktivit a školních akcí.

Škola průběžně účinně identifikuje individuální potřeby žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, odlišným mateřským jazykem i ohrožené školním neúspěchem. Škola poskytuje podporu žákům formou prvotní pedagogické diagnostiky, sestavováním a vyhodnocováním plánů pedagogické podpory a individuálních vzdělávacích plánů. Na základě doporučení školských poradenských zařízení realizuje škola i některá další podpůrná opatření. Školní preventivní strategie reflektuje potřeby a specifika školy.

Závěry

Silné stránky

- Empatický, profesionální a individuální přístup pedagogů k dětem a žákům při vzdělávání,
- způsob vedení výuky podle Montessori pedagogiky na 1. stupni ZŠ,
- probírání učiva v souvislostech a četné využívání vhodných příkladů z praxe, účelné využívání didaktických pomůcek ve výuce,
- zaměření se na sociální a osobnostní rozvoj žáků a motivaci k dosahování dobrých výsledků.

Slabé stránky a/nebo příležitosti ke zlepšení

- Nízká účinnost opatření na základě vlastní hospitační a kontrolní činnosti vedení školy k pedagogickému a metodickému vedení učitelů (přijímání konkrétních opatření ke zlepšení pedagogické práce, DVPP),
- nejednotné stanovení požadavků vedení žákovských portfolií,
- nedostačující odborné vzdělání pro přímou pedagogickou činnost části pedagogického sboru,
- limitující prostorové podmínky nepodporující organizaci výuky podle principů Montessori pedagogiky (věkově smíšené třídy a skupiny žáků).

Doporučení pro zlepšení činnosti školy

- Na základě objektivní zpětné vazby přijímat opatření směřující ke zkvalitňování vzdělávání,
- sjednotit kritéria na vyhodnocování individuálního pokroku žáků a informování zákonných zástupců o výsledcích vzdělávání,
- zařadit do výuky společné relaxační a pohybové aktivity pro všechny žáky,
- zajistit a stabilizovat kvalifikovaný pedagogický sbor,
- účinně naplánovat a realizovat další vzdělávání pedagogických pracovníků,
- ve spolupráci se zřizovatelem zlepšit prostorové podmínky.

Pro účely zvýšení dotací právnická osoba vykonávající činnost dosahuje výsledků hodnocení požadovaných dle § 5 odst. 3 písm. b) zákona č. 306/1999 Sb., o poskytování dotací soukromým školám, předškolním a školským zařízením, ve znění pozdějších předpisů.

Seznam dokladů, o které se inspekční zjištění opírají

1. Rozhodnutí o zápisu do školského rejstříku ze dne 4. 6. 2018
2. Jmenování ředitelky školy ze dne 27. 9. 2017
3. Koncepce rozvoje školy
4. Školní matrika všech zapsaných dětí a žáků vedená ve školním roce 2018/2019 k termínu inspekční činnosti
5. Třídní knihy vedené ve školním roce 2018/2019 k termínu inspekční činnosti
6. Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání „Montessori“ a „Montessori v projektech“ platný k termínu inspekční činnosti
7. Školní vzdělávací program pro školní družinu platný k termínu inspekční činnosti
8. Školní řád platný od 1. 9. 2018
9. Vnitřní režim školní družiny platný od 1. 9. 2018
10. Záznamy z jednání pedagogické rady ve školním roce 2018/2019 k termínu inspekční činnosti
11. Hospitační záznamy (supervize) ve školním roce a 2018/2019 k termínu inspekční činnosti
12. Výběr z portfolií žáků
13. Výběr z personální dokumentace
14. Kniha úrazů platné k termínu inspekční činnosti
15. Minimální preventivní program na rok 2018-2019
16. Výběr z dokumentace žáků se speciálními vzdělávacími potřebami
17. Výkaz zisku a ztráty za rok 2018
18. Finanční vypořádání dotací MŠMT v roce 2018

Poučení

Podle § 174 odst. 11 školského zákona může ředitelka školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete na adresu Česká školní inspekce, Pražský inspektorát, Arabská 683, 160 66 Praha 6, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.a@csicr.cz s připojením elektronického podpisu, a to k rukám ředitele/ředitelky inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v místně příslušném inspektorátu České školní inspekce. Zároveň je inspekční zpráva zveřejněna na webových stránkách České školní inspekce a v informačním systému InspIS PORTÁL.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Mgr. Kateřina Poláková, školní inspektorka,
vedoucí inspekčního týmu

Mgr. Kateřina Poláková v. r.

Mgr. Martin Krupa, školní inspektor

Mgr. Martin Krupa v. r.

Mgr. Jiří Mikoláš, školní inspektor

Mgr. Jiří Mikoláš v. r.

Bc. Šárka Snížková, kontrolní pracovnice

Bc. Šárka Snížková v. r.

Mgr. Daniela Vlčková, přizvaná osoba

Mgr. Daniela Vlčková v. r.

V Praze 2. 7. 2019

Datum a podpis ředitelky školy potvrzující projednání a převzetí inspekční zprávy

Mgr. Klára Müllerová, ředitelka školy

Mgr. Klára Müllerová v. r.

V Praze 3. 7. 2019